

23 okt 1904 Eerste uitvoering van het *Tantum ergo sacramentum* voor mannenkoor en orgel tijdens de plechtige hoogmis in de Mozes en Aäronkerk te Amsterdam ter gelegenheid van het 25-jarig zangersjubileum van Johan Rogmans. Voorts werden uitgevoerd het *Veni Creator* van Bernard Zweers (onder leiding van de componist) en het *Te Deum* van Johannes Verhulst, gedirigeerd door Ant. Averkamp.

De Telegraaf (niet gesigneerd), 24 oktober 1904

Gisteren werd ter eere van Rogmans in de Mozes en Aäronkerk, waar hij voor 25 jaar zijn intrede als kerkzanger deed, een plechtige hoogmis opgedragen. — Het zangkoor der kerk droeg voor *Veni Creator* van Bernard Zweers, gedirigeerd door hemzelf, *Te Deum* van Verhulst, geleid door Averkamp en de mis van den Italiaan Pirri en *Tantum ergo* van Diepenbrock, gedirigeerd door den dirigent van het zangkoor, Grijseels.

25 mei 1914 Eerste concertuitvoering van *Tantum ergo* en *Hymnus de Spiritu Sancto* (“*Veni Creator Spiritus*”, RC 69) in het Concertgebouw te Amsterdam door de Liedertafel “Apollo” onder leiding van Fred. Roeske. Aan het concert werkten mee: Gerard Zalsman in liederen van Bach, Schubert en Gounod en Evert Cornelis als orgelsolist in werken van Mendelssohn en Widor. Op aandringen van het publiek moest het *Veni creator* worden herhaald.

De Telegraaf (L.v.G.[igch] Jr.), 26 mei 1914:

Wat de muziekcritiek met belangstelling Concertgebouwwaarts deed gaan, waren de eerste uitvoeringen van twee mannenkoren van Diepenbrock met orgelbegeleiding. Deze combinatie is lang niet nieuw, maar in later tijd toch zelden gebruikt. Diepenbrock is er zeer gelukkig in geweest. Het orgel geeft aan den zang een bijzonder relief, het werpt er een diffuus en teeder, bijna geheiligd licht over, en juist in deze orgelbegeleiding hooren wij de diepste en innigste melodieën. — Bijzonder heeft mij het eerste *Tantum ergo Sacramentum* getroffen, door het verlangende en zuiver-zingende der melodie, de strenge afwisseling van koor- en orgelfrasen en den zielvollen eenvoud. Mij is dit werkje dan ook liever dan het langere, ook weer pompeuse *Hymnus de Spiritu Sancto*.

Het Nieuws van den Dag (ongesigneerd), 26 mei 1914:

Twee koren van A. Diepenbrock zong zij voor 't eerst: een *Tantum ergo Sacramentum* en een *Hymnus de Spiritu Sancto*, beide werken van magistrale structuur, indrukwekkend door verrassende verscheidenheid in klankkleur, door een innerlijke gevoelskracht welke tot geestdrift voert. Vooral van de *Hymne* mag dit gezegd. Beide werken ook, wier voordracht een buitengewone geoefendheid, een sterke muzikaliteit aan de koorgroepen vragen, en die de overwinning aller moeilijkheden niet licht maken. Vooral in het *Tantum ergo* was dit merkbaar. Dankbaar waren wij Roeske dat hij de *Hymne* tweemaal zingen deed: hij bedoelde een huldiging van den aanwezigen, gevierden toondichter, maar hij schonk er den hoorders ook de gelegenheid meê nog duidelijker de schoonheden van dit warm-tonige, door zinvol orgelspel omwonden en hierdoor strophisch verbonden kunstwerk te zien en te

bewonderen. Niet minder dan Roeske's zangers verdiende de organist Evert Cornelis de toejuichingen waarmêe Diepenbrock's koorwerken begroet zijn, en waarvan herhalingen zich niet mogen doen wachten.

De Tijd (v.d.M. [= Matthijs Vermeulen]), 26 mei 1914:

“Apollo” zelf gaf twee zeer belangrijke noviteiten: *Tantum ergo Sacramentum*, van Alphons Diepenbrock, dateerend van een tiental jaren terug, doch tot heden onuitgevoerd en onuitgegeven. Zij behooren tot de kerkmuziek, waarmee den componist het minste geluk ten deel viel van al zijne werken. Niemand zal weten waarom. Zij zijn geschreven van uit een zeer religieuse stemming, zij klinken sereen, hunne zachte lyriek is eene geheiligde, de *Tantum ergo Sacramentum* b.v. slaat de meest Franciscaansche tonen aan, die na de componisten van het Gregoriaansch gehoord werden, zij zijn onbevangen, rustig en sacerdotaal, zij keeren zich af van den geest der eeuw, waarmee geen enkel accent van Diepenbrock trouwens overeenstemt. — Wij kunnen dus den heer Roeske niet genoeg danken, dat hij deze manuscripten opspoorde en ter uitvoering bracht. Het is zonder twijfel muziek, welke buiten den stijl valt der mannenkoren en het is niet moeilijk daaruit hare groote voortreffelijkheid te lezen boven de andere kerkmuziek. Roeske en zijn koor stonden echter voor eene hun min of meer vreemde practijk en de vaardigheid, waarmee sommige moeilijkheden overwonnen werden, kan niet genoeg gehuldigd worden. Dirigent en zangers bleven ook in deze kunst virtuozen van zekerheid en schoonen klank, waarom het niet verwonderde, dat de *Veni Creator Spiritus* gebisseerd is. Een profaan woord, doch het prijst hier de ingeboren levenskracht van Diepenbrocks muziek. — Evert Cornelis was in beide werken van Diepenbrock de zeer artistieke begeleider op het orgel, die het crescendo en decrescendo op wonderbare wijze heeft toegepast als een fijn, intuïtief rubato.

[herkomst niet achterhaald, 26 mei 1914]:

Als gewoonlijk bracht het programma naast bekende werken ook eerste uitvoeringen. Ditmaal was Alphons Diepenbrock aan de beurt, met twee gewijde gezangen, een *Tantum ergo* en een *Veni creator spiritus*. Het *Tantum ergo* is een werk vol aandacht en stemming, uitermate plechtig in de vereering van het heilig sacrament in den aanvang en met een geweldigen “Schwung” bij de uitbarsting van jubel in het tweede gedeelte. De orgelbegeleiding met de teedere vox humana in het voorspel wekt reeds terstond aandoeningen. [...] De uitvoering [stond op het hoge peil] gelijk men dat bij Apollo gewoon is. Het succes was aanzienlijk; Diepenbrock moest op het podium verschijnen, teneinde in de hulde van het publiek te deelen. — De bijval was zóó levendig, dat Roeske aan een verzoek om herhaling van de *Hymne* niet kon weerstand bieden en wij dus bij de tweede auditie nog meer in de gelegenheid waren de capaciteiten, door het koor in de zoo uiterst zware compositie aan den dag gelegd, te bewonderen.

De Amsterdammer (Matthijs Vermeulen), 31 mei 1914:

Als het zingende thema van den *Tantum ergo Sacramentum* wordt aangeheven in tenorligging van het ver neuriënde orgel, terwijl enkele zachte klanken boven accompaneeren, ontzweven er intuïtieve stemmen aan dit twee maten lange praeludium, welke de melodie even mystiek als hoorbaar vermenigvuldigen tot een alom rijzend, universeel gezang. Dit is het meesterstuk van het werk. Koor en orgel dragen de eerste strofe voor, ijl, slank bewogen in de teer opvolgende modulaties, in rustig elkaar toeneigende melodieën, rank van rythme. Eerste en tweede strofe werden verbonden door een kort tusschenspel, welks fijne teekening en ontroerde stilte, eene verwondering op zichzelf, verwonderd leidt naar den toegenomen gloed van de

slotregels en het onmerkbaar vluchtende amen. Alles licht, broos, goud van kleur, een diep schemerend Venetiaansch goud, sereen en goddelijk van hartstocht. — [...] terwijl in den *Tantum ergo Sacramentum* de harmonie overstraald wordt door verteederende wisselingen en nieuw omstrengelende lyriek, breekt hier [i.e. in het *Veni Creator Spiritus*] telkens eene kracht door en eene ascetische onvervaardheid, die enkel zwenken tusschen geestdrift en eene even genuanceerde contritio.

9 mei 1916   Uitvoering van *Tantum ergo sacramentum* en *Hymnus de Spiritu Sancto* in het Concertgebouw te Amsterdam door de Kon. Liedertafel “Apollo” onder leiding van Fred. J. Roeske. Voorts koorwerken van Verhulst, Zweers, Roeske en Dopper. Tussendoor zangsolis van Maria Gimbrère (sopraan) en Ger. Düberta (bariton).

De Telegraaf (S.B.S.), 10 mei 1916:

Voor de pauze, toen het Latijn nog de overhand had, zongen de heeren o.m. Diepenbrock's *Tantum ergo Sacramentum*, met het fraaie en statige rythme, en zijn duisterder *Hymnus de Spiritu Sancto*, waarvan de teer-mediteerende orgel-tusschenspelen misschien de grootste bekoring zijn.

Algemeen Handelsblad (H.R. [= Herman Rutters]), 10 mei 1916:

In langen tijd had ik geen “Apollo”-concert gehoord, en daarom deed het mij te meer genoegen dat deze liedertafel onder Roeske's kranige leiding nog steeds even beschaafd verzorgd en serieus *zingt* als vroeger en dat het nog altijd een lust is, naar dien nobelen klank, die homogeniteit, die geacheveerde nuances te mogen luisteren. Zoowel het inniger sentiment van Zweers' *Libera me Domine* als het meer effectvolle van Diepenbrock's koren gaven de Apollianen uitnemend weer.

Het Nieuws van den Dag (J.W. Kersbergen), 10 mei 1916:

Roeske had voor dit concert weer uitsluitend werken van Nederlandsche componisten ter uitvoering gekozen. Vóór de pauze hoorden we een *O hostia vere digna* van Verhulst (ter herdenking van diens 100sten geboortedag), dat met een *Libera me Domine*, een goed geschreven koorwerk uit Zweers' jeugd, het eerste nummer van het programma vormde; en verder twee koren van Diepenbrock, *Tantum ergo* en *Hymnus de Spiritu Sancto*, waarvan vooral het laatste een diepen indruk maakte. Deze koren werden met orgelbegeleiding gezongen.